

Klasa: 612-01/11-01/01

Urbroj: 5030114-11-1

Zagreb, 21. travnja 2011.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, s Konačnim prijedlogom zakona

Na temelju članka 84. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 56/90, 135/97, 8/98 – pročišćeni tekst, 113/2000, 124/2000 – pročišćeni tekst, 28/2001, 41/2001 – pročišćeni tekst, 55/2001 – ispravak, 76/2010 i 85/2010 – pročišćeni tekst) i članaka 129. i 159. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 71/2000, 129/2000, 117/2001, 6/2002 – pročišćeni tekst, 41/2002, 91/2003, 58/2004, 69/2007, 39/2008 i 86/2008), Vlada Republike Hrvatske podnosi Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, s Konačnim prijedlogom zakona za hitni postupak.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila Jasena Mesića, ministra kulture, Zorana Šikića i mr. sc. Ninu Obuljen, državne tajnike u Ministarstvu kulture, te Antu Mandarića, ravnatelja u Ministarstvu kulture.

PREDSJEDNICA

Jadranka Kosor, dipl. iur.

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O ZAŠTITI I OČUVANJU KULTURNIH DOBARA,
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI I OČUVANJU KULTURNIH DOBARA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 2. i članku 52. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 56/90, 135/97, 8/98 - pročišćeni tekst, 113/2000, 124/2000 - pročišćeni tekst, 28/2001, 41/2001 - pročišćeni tekst, 55/2001 - ispravak, 76/2010 i 85/2010 - pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Ocjena stanja

Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, br. 69/99, 151/2003, 157/2003 - ispravak, 87/2009 i 88/2010) uređuju se vrste kulturnih dobara, uspostavljanje zaštite nad kulturnim dobrom, obveze i prava vlasnika kulturnih dobara, koncesije i koncesijska odobrenja na kulturnim dobrima, mjere zaštite i očuvanja kulturnih dobara, obavljanje poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, obavljanje upravnih i inspeksijskih poslova, rad i djelokrug Hrvatskog vijeća za kulturna dobra, financiranje zaštite i očuvanja kulturnih dobara, kao i druga pitanja vezana uz zaštitu i očuvanje kulturnih dobara.

Vežano uz postupak pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, te usklađenje propisa Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije, kao jedna od mjera u Poglavlju 23. Pravosuđe i temeljna prava, predviđena je analiza usklađenosti odredbi zakona s odredbama Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine, broj 47/2009).

Sukladno tome, a nakon izvršene cjelovite analize, ukazala se potreba dodatnog usklađenja određenih odredbi Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara sa Zakonom o općem upravnom postupku.

Pitanja koja se zakonom uređuju

Predloženim zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara uređuju se sljedeća pitanja:

- određuje se da nadležno tijelo može donijeti rješenje o preventivnoj zaštiti bez prethodnog izjašnjavanja stranke,
- određuje se da Ministarstvo kulture, na temelju stručnog vrednovanja, rješenjem utvrđuje svojstvo kulturnoga dobra, a koje se može donijeti bez prethodnog izjašnjavanja stranke,
- briše se odredba kojom se uređuje pokretanje ovršnog postupka u slučaju kada vlasnik kulturnoga dobra ne podmiri troškove naknade za rad privremenog skrbnika, kao i troškove provedenih mjera zaštite kulturnoga dobra,

- briše se odredba kojom se propisuje da će nadležno tijelo o zahtjevu investitora za odobrenje nastavka radova odlučiti u roku 30 dana od dana podnošenja zahtjeva,
- određuje se da nadležno tijelo može donijeti rješenje o privremenoj obustavi radova bez prethodnog izjašnjavanja stranke,
- omogućava se nadležnom tijelu da rješenjem privremeno obustavi radnju, ako investitor i/ili izvođač radova poduzme radnju na kulturnom dobru za koju je potrebno prethodno odobrenje i/ili je poduzme protivno tom odobrenju,
- propisuje se da žalbe protiv rješenja donesenih u upravnom postupku rješava Povjerenstvo za žalbe pri Ministarstvu kulture koje imenuje Vlada Republike Hrvatske na vrijeme od četiri godine,
- određuje se da ako inspektor utvrdi da je povrijeđen Zakon ili propis donesen na osnovi njega, pisano će utvrditi nedostatke i nepravilnosti i rješenjem odrediti mjere i rok za njihovo otklanjanje, a rješenje može donijeti bez prethodnog izjašnjavanja stranke,
- briše se odredba kojom je propisano da kad nadzirana osoba ne postupi po nalogu inspektora, propisane radnje izvršit će nadležno tijelo na trošak nadzirane osobe,
- propisuje se da se usmeno rješenje mora unijeti u zapisnik, te se u roku od 8 dana od dana njegova donošenja mora izvršiti otprema rješenja u pisanom obliku,
- briše se odredba kojom je propisano da ako se inspektoru u obavljanju nadzora i poduzimanju radnji i mjera za koje je ovlašten pruži otpor silom ili prijetnjom, ili se takav otpor osnovano očekuje, inspektor može zatražiti pomoć službenih osoba nadležne policijske uprave,
- propisuje se da poslove istraživanja, proučavanja, čuvanja, restauriranja, konzerviranja, održavanja, obnove, korištenja i prometa kulturnim dobrima mogu obavljati specijalizirane pravne i fizičke osobe,
- propisuje da će se novčanom kaznom kazniti osoba koja obavlja arheološka i podvodna arheološka iskopavanja i istraživanja suprotno odredbama Zakona ili suprotno izdanom odobrenju,
- propisuje da će se novčanom kaznom kazniti osoba koja obavlja ili organizira podvodne aktivnosti na zaštićenim kulturnim dobrima ili vadi potonula kulturna dobra bez odobrenja ili suprotno odobrenju nadležnog tijela,
- određuje se da će se fizičkoj i pravnoj osobi koja počini prekršaj u obavljanju arheoloških i podvodnih arheoloških iskopavanja i istraživanja izreći mjera zabrane obavljanja djelatnosti ili dijelova djelatnosti u trajanju do jedne godine ako je počinjeni prekršaj naročito težak zbog načina izvršenja, posljedica djela, povrata počinitelja ili drugih okolnosti počinjenog prekršaja koje ga čine naročito teškim.

Posljedice koje će proisteći donošenjem ovoga zakona

Donošenjem predloženog zakona obavit će se dodatno usklađivanje Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara sa Zakonom o općem upravnom postupku, te poboljšanje određenih odredbi Zakona radi učinkovitije primjene istoga u praksi.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga zakona nije potrebno osigurati dodatna financijska sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Temelj za donošenje zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara po hitnom postupku nalazi se u članku 159. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 71/2000, 129/2000, 117/2001, 6/2002 - pročišćeni tekst, 41/2002, 91/2003, 58/2004, 69/2007, 39/2008 i 86/2008) i to u drugim osobito opravdanim državnim razlozima, s obzirom da se radi o usklađenju Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara sa Zakonom o općem upravnom postupku. Naime, kao jedna od mjera u Poglavlju 23. Pravosuđe i temeljna prava predviđena je analiza usklađenosti odredbi zakona s odredbama Zakona o općem upravnom postupku, te se iz navedenog razloga predlaže da se zakonski prijedlog donese po hitnom postupku.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI I OČUVANJU KULTURNIH DOBARA

Članak 1.

U Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, br. 69/99, 151/2003, 157/2003 - ispravak, 87/2009 i 88/2010), u članku 10. stavku 1. u drugoj rečenici briše se točka i dodaju riječi: "a može ga donijeti bez prethodnog izjašnjavanja stranke."

Članak 2.

U članku 12. stavku 1. briše se točka i dodaju riječi: "koje može donijeti bez prethodnog izjašnjavanja stranke."

U stavku 5. riječi: "ministar kulture" zamjenjuju se riječima: "Povjerenstvo za žalbe iz članka 78. stavka 4. ovoga Zakona".

Članak 3.

U članku 13. stavku 5. riječi: "ministar kulture" zamjenjuju se riječima: "Povjerenstvo za žalbe iz članka 78. stavka 4. ovoga Zakona".

Članak 4.

U članku 31. stavak 8. briše se.

Članak 5.

U članku 45. stavku 4. riječi: "O ovom zahtjevu investitora nadležno će tijelo odlučiti u roku 30 dana od dana podnošenja zahtjeva." brišu se.

Članak 6.

U članku 48. stavku 1. dodaju se riječi: "Rješenje o privremenoj obustavi radova nadležno tijelo može donijeti bez prethodnog izjašnjavanja stranke."

Članak 7.

U članku 73. stavak 1. mijenja se i glasi:

"Ako investitor i/ili izvođač radova poduzme radnju na kulturnom dobru, za koju je potrebno prethodno odobrenje i/ili je poduzme protivno tom odobrenju, nadležno će tijelo privremeno obustaviti rješenjem takvu radnju. Rješenje se može donijeti bez prethodnog izjašnjavanja stranke."

U stavku 2. riječ: "izvođaču" zamjenjuje se riječima: "osobama iz stavka 1. ovoga članka".

U stavku 4. riječi: "izvođač radova ne obustavi" zamjenjuju se riječima: "osobe iz stavka 1. ovoga članka ne obustave".

Članak 8.

U članku 78. stavak 4. mijenja se i glasi:

"Žalbe protiv rješenja donesenih u upravnom postupku po ovom Zakonu rješava Povjerenstvo za žalbe pri Ministarstvu kulture koje imenuje Vlada Republike Hrvatske, na vrijeme od četiri godine."

Iza stavka 4. dodaje se stavak 5. koji glasi:

"Povjerenstvo iz stavka 4. ovoga članka se sastoji od pet članova koji imaju završen preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij iz područja arhitekture, arheologije, etnologije, povijesti umjetnosti i prava, odnosno koji su visoku stručnu spremu iz navedenih područja stekli sukladno propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju. Za svakog člana Povjerenstva imenuje se zamjenik koji ga zamjenjuje u slučaju spriječenosti u obavljanju zadaća Povjerenstva. Povjerenstvo donosi Poslovnik o svom radu."

Članak 9.

U članku 86. stavku 1. briše se točka i dodaju riječi: "a rješenje može donijeti bez prethodnog izjašnjavanja stranke."

Članak 10.

U članku 90. stavak 2. briše se.

Članak 11.

U članku 91. stavak 1. mijenja se i glasi:

"Žalbe protiv rješenja inspektora rješava Povjerenstvo za žalbe iz članka 78. stavka 4. ovoga Zakona."

Članak 12.

U članku 92. stavku 2. broj: "3" zamjenjuje se brojem: "8".

Članak 13.

Članak 93. briše se.

Članak 14.

U članku 100. stavak 1. mijenja se i glasi:

"Poslove istraživanja, proučavanja, čuvanja, restauriranja, konzerviranja, održavanja, obnove, korištenja i prometa kulturnim dobrima mogu obavljati specijalizirane pravne i fizičke osobe."

Stavak 5. mijenja se i glasi:

"Rješenje o žalbi donosi Povjerenstvo za žalbe iz članka 78. stavka 4. ovoga Zakona."

Članak 15.

U članku 115. stavku 1. točki 5. iza riječi: "Zakona" dodaju se riječi: "ili suprotno izdanom odobrenju".

U točki 6. iza riječi: "odobrenja" dodaju se riječi: "ili suprotno odobrenju".

Iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

"Fizičkoj i pravnoj osobi koja prekršaj iz stavka 1. točke 5. ovoga članka počini u obavljanju djelatnosti izreći će se mjera zabrane obavljanja djelatnosti ili dijelova djelatnosti u trajanju do jedne godine ako je počinjeni prekršaj naročito težak zbog načina izvršenja, posljedica djela, povrata počinitelja ili drugih okolnosti počinjenog prekršaja koje ga čine naročito teškim."

Članak 16.

U članku 118. stavku 1. točki 3. broj: "6." zamjenjuje se brojem: "7."

Članak 17.

Vlada Republike Hrvatske imenovat će Povjerenstvo za žalbe iz članka 8. ovoga Zakona u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 18.

Postupci započeti do stupanja na snagu ovoga Zakona nastaviti će se i dovršiti prema odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, br. 69/99, 151/2003, 157/2003 - ispravak, 87/2009 i 88/2010).

Članak 19.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

O B R A Z L O Ž E N J E

Člankom 1. mijenja se članak 10. stavak 1. tako da se propisuje da rješenje o preventivnoj zaštiti donosi nadležno tijelo prema mjestu gdje se dobro nalazi, a može ga donijeti bez prethodnog izjašnjavanja stranke. Zbog potrebe hitne zaštite dobara za koje se predmnijeva da imaju svojstvo kulturnoga dobra i sprečavanja njihova oštećenja, potrebno je propisati mogućnost da se rješenje može donijeti bez prethodnog izjašnjavanja stranke. Naime, člankom 30. stavkom 2. Zakona o općem upravnom postupku propisano je da se postupak može provesti bez prethodnog izjašnjavanja stranke ako odluka u postupku nema negativan učinak na pravne interese stranke ili kad je tako propisano zakonom.

Člankom 2. mijenja se članak 12. stavak 1. tako da se propisuje da svojstvo kulturnoga dobra, na temelju stručnog vrednovanja, utvrđuje Ministarstvo kulture rješenjem koje može donijeti bez prethodnog izjašnjavanja stranke. S obzirom da je u postupku zaštite kulturno-povijesnih cjelina velik broj stranaka te u većini slučajeva ne postoji mogućnost izjašnjavanja svih stranaka u postupku, potrebno je propisati mogućnost da se rješenje može donijeti bez prethodnog izjašnjavanja stranke. Naime, sukladno članku 30. stavku 2. Zakona o općem upravnom postupku, postupak se može provesti bez prethodnog izjašnjavanja stranke ako odluka u postupku nema negativan učinak na pravne interese stranke ili kad je tako propisano zakonom. Stavak 5. mijenja se tako da se propisuje da rješenje o žalbi donosi Povjerenstvo za žalbe. S obzirom da je važećim Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara propisano da rješenje u prvom stupnju donosi Ministarstvo kulture, a rješenje o žalbi ministar kulture, potrebno je navedene odredbe uskladiti sa Zakonom o općem upravnom postupku.

Člankom 3. mijenja se članak 13. stavak 5. tako da se propisuje da rješenje o žalbi donosi Povjerenstvo za žalbe. S obzirom da je važećim Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara propisano da rješenje u prvom stupnju donosi ministar kulture kao i rješenje o žalbi, potrebno je navedene odredbe uskladiti sa Zakonom o općem upravnom postupku.

Člankom 4. briše se članak 31. stavak 8. kojim se propisuje da ako vlasnik kulturnoga dobra ne podmiri troškove naknade za rad privremenog skrbnika, kao i troškove provedenih mjera zaštite kulturnoga dobra u roku utvrđenom rješenjem, gradonačelnik Grada Zagreba, gradonačelnik ili općinski načelnik, može mu produljiti rok za najviše tri mjeseca, a ako vlasnik ni u tom roku ne uplati trošak, poglavarstvo može pokrenuti ovršni postupak.

Člankom 5. briše se u članku 45. stavku 4. odredba kojom se propisuje da će o zahtjevu investitora nadležno tijelo odlučiti u roku 30 dana od dana podnošenja zahtjeva, s obzirom da je navedeni rok već propisan člankom 101. Zakona o općem upravnom postupku.

Člankom 6. dodaje se u članku 48. stavku 1. odredba kojom se propisuje da rješenje o privremenoj obustavi radova nadležno tijelo može donijeti bez prethodnog izjašnjavanja stranke. Naime, zbog žurnosti postupka u cilju zaštite kulturnih dobara koja su od interesa za Republiku Hrvatsku i uživaju njezinu osobitu zaštitu potrebno je propisati da se postupak može provesti bez prethodnog izjašnjavanja stranke. Sukladno članku 30. stavku 2. Zakona o općem upravnom postupku, postupak se može provesti bez prethodnog izjašnjavanja stranke ako odluka u postupku nema negativan učinak na pravne interese stranke ili kad je tako propisano zakonom.

Člankom 7. mijenja se članak 73. stavak 1. tako da se propisuje da ako investitor i/ili izvođač radova poduzme radnju na kulturnom dobru, za koju je potrebno prethodno odobrenje i/ili je poduzme protivno tom odobrenju, nadležno tijelo će privremeno obustaviti rješenjem takvu radnju. Rješenje se može donijeti bez prethodnog izjašnjavanja stranke. Zbog žurnosti postupka u cilju zaštite kulturnih dobara koja su od interesa za Republiku Hrvatsku i uživaju njezinu osobitu zaštitu potrebno je propisati da se postupak može provesti bez prethodnog izjašnjavanja stranke. Sukladno članku 30. stavku 2. Zakona o općem upravnom postupku, postupak se može provesti bez prethodnog izjašnjavanja stranke ako odluka u postupku nema negativan učinak na pravne interese stranke ili kad je tako propisano zakonom.

Člankom 8. mijenja se članak 78. tako da se stavkom 4. propisuje da žalbe protiv rješenja donesenih u upravnom postupku po ovom Zakonu rješava Povjerenstvo za žalbe pri Ministarstvu kulture koje imenuje Vlada Republike Hrvatske na vrijeme od četiri godine. Povjerenstvo se sastoji od pet članova koji imaju završen preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij iz područja arhitekture, arheologije, etnologije, povijesti umjetnosti i prava, odnosno koji su visoku stručnu spremu iz navedenih područja stekli sukladno propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Narodne novine, br. 123/03, 105/04, 174/04 i 46/07). Za svakog člana Povjerenstva imenuje se zamjenik koji ga zamjenjuje u slučaju spriječenosti u obavljanju zadaća Povjerenstva. Povjerenstvo donosi Poslovnik o svom radu.

Člankom 9. dopunjuje se članak 86. stavak 1. tako da se propisuje da ako inspektor utvrdi da je povrijeđen Zakon ili propis donesen na temelju njega, pisano će utvrditi nedostatke i nepravilnosti i rješenjem odrediti mjere i rok za njihovo otklanjanje, a rješenje može donijeti bez prethodnog izjašnjavanja stranke. Naime, zbog žurnosti postupka u cilju zaštite kulturnih dobara koja su od interesa za Republiku Hrvatsku i uživaju njezinu osobitu zaštitu potrebno je propisati da se postupak može provesti bez prethodnog izjašnjavanja stranke. Sukladno članku 30. stavku 2. Zakona o općem upravnom postupku, postupak se može provesti bez prethodnog izjašnjavanja stranke ako odluka u postupku nema negativan učinak na pravne interese stranke ili kad je tako propisano zakonom.

Člankom 10. briše se u članku 90. stavak 2. kojim se propisuje da ako nadzirana osoba ne postupi po nalogu inspektora, propisane radnje izvršit će nadležno tijelo na trošak nadzirane osobe, s obzirom da je isto propisano člankom 143. Zakona o općem upravnom postupku.

Člankom 11. mijenja se članak 91. tako da se stavkom 1. propisuje da žalbe protiv rješenja inspektora rješava Povjerenstvo za žalbe. Naime, važećim Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara propisano da rješenje u prvom stupnju donosi inspektor, a ministar kulture rješenje o žalbi, stoga je potrebno navedene odredbe uskladiti sa Zakonom o općem upravnom postupku.

Člankom 12. mijenja se članak 92. tako da se u stavku 2. propisuje da se usmeno rješenje mora unijeti u zapisnik, te se u roku 8 dana od dana njegova donošenja mora izvršiti otprema rješenja u pisanom obliku, a što je sukladno članku 97. Zakona o općem upravnom postupku.

Člankom 13. briše se članak 93. kojim se propisuje da ako se inspektor u obavljanju nadzora i poduzimanju mjera i radnji za koje je ovlašten pruži otpor silom ili prijetnjom da će se izravno upotrijebiti sila, ili ako se takav otpor osnovano očekuje, inspektor može zatražiti

pomoć službenih osoba nadležne policijske uprave, s obzirom da je isto propisano člankom 69. Zakona o općem upravnom postupku.

Člankom 14. mijenja se članak 100. tako da se u stavku 1. propisuje da poslove istraživanja, proučavanja, čuvanja, restauriranja, konzerviranja, održavanja, obnove, korištenja i prometa kulturnim dobrima mogu obavljati specijalizirane pravne i fizičke osobe. Stavak 5. mijenja se tako da se propisuje da rješenje o žalbi donosi Povjerenstvo za žalbe. S obzirom da je važećim Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara propisano da rješenje u prvom stupnju donosi Ministarstvo kulture, a rješenje o žalbi ministar kulture, potrebno je navedene odredbe uskladiti sa Zakonom o općem upravnom postupku.

Člankom 15. mijenja se članak 115. stavak 1. točka 5. tako da se propisuje da će se novčanom kaznom kazniti osoba koja obavlja arheološka i podvodna arheološka iskopavanja i istraživanja suprotno odredbama Zakona ili suprotno izdanom odobrenju. Točka 6. mijenja se tako da se propisuje da će se novčanom kaznom kazniti osoba koja obavlja ili organizira podvodne aktivnosti na zaštićenim kulturnim dobrima ili vadi potonula kulturna dobra bez odobrenja ili suprotno odobrenju nadležnog tijela. Također, dodaje se novi stavak kojim se propisuje da će se fizičkoj i pravnoj osobi koja počini prekršaj u obavljanju arheoloških i podvodnih arheoloških iskopavanja i istraživanja izreći mjera zabrane obavljanja djelatnosti ili dijelova djelatnosti u trajanju do jedne godine ako je počinjeni prekršaj naročito težak zbog načina izvršenja, posljedica djela, povrata počinitelja ili drugih okolnosti počinjenog prekršaja koje ga čine naročito teškim.

Člankom 16. mijenja se članak 118. stavak 1. točka 3. tako da se broj 6 zamjenjuje brojem 7.

Člankom 17. propisuje se da će Vlada Republike Hrvatske imenovati Povjerenstvo za žalbe u roku 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Člankom 18. propisano je da će se postupci započeti do stupanja na snagu ovoga Zakona nastaviti i dovršiti prema odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, br. 69/99, 151/2003, 157/2003 - ispravak, 87/2009 i 88/2010).

Članak 19. je završna odredba kojom se određuje da ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u Narodnim novinama.

ODREDBE ZAKONA O ZAŠTITI I OČUVANJU KULTURNIH DOBARA KOJE SE MIJENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU

Članak 10.

Za dobra za koja se predmnijeva da imaju svojstvo kulturnoga dobra može se kao privremeno donijeti rješenje o preventivnoj zaštiti. Rješenje o preventivnoj zaštiti donosi nadležno tijelo prema mjestu gdje se dobro nalazi.

Rješenjem o preventivnoj zaštiti utvrđuje se predmet preventivne zaštite i rok na koji se određuje.

Rok na koji se određuje preventivna zaštita računa se do donošenja rješenja iz članka 12. ovoga Zakona, ali ne može biti dulji od 3 godine, osim za arheološka i podvodna arheološka nalazišta u slučaju kojih ne može biti dulji od 6 godina od dana donošenja rješenja.

Ako po proteku roka propisanog stavkom 3. ovoga članka ne bude doneseno rješenje kojim se utvrđuje svojstvo kulturnoga dobra rješenje o preventivnoj zaštiti prestaje važiti.

Rješenjem kojim se uspostavlja preventivna zaštita nad nekretninama obvezno se utvrđuju prostorne međe dobra na koje se odnosi preventivna zaštita.

Žalba na rješenje o preventivnoj zaštiti ne odgađa izvršenje rješenja.

Članak 12.

Svojstvo kulturnoga dobra, na temelju stručnog vrednovanja, utvrđuje Ministarstvo kulture rješenjem.

Rješenjem kojim se utvrđuje svojstvo nepokretnoga kulturnog dobra obvezno se utvrđuju prostorne međe kulturnoga dobra koje se zaštićuje, a dostavlja se nadležnom katastru i sudu radi zabilježbe u zemljišnim knjigama.

Rješenje o utvrđivanju svojstva kulturnoga dobra koje se odnosi na podvodno arheološko nalazište dostavlja se i nadležnoj lučkoj kapetaniji.

Rješenjem iz stavka 1. određuje se sustav mjera zaštite kulturnoga dobra i obveza upisa kulturnoga dobra u Registar, Listu zaštićenih kulturnih dobara.

Žalba na rješenje iz stavka 1. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja. Rješenje o žalbi donosi ministar kulture.

Članak 13.

Kulturna dobra za koja se utvrdi da su od najvećega nacionalnog značenja za Republiku Hrvatsku upisuju se u posebni dio Registra, Listu kulturnih dobara nacionalnoga značenja.

Postupak vrednovanja kulturnih dobara iz stavka 1. ovoga članka obavlja posebno stručno povjerenstvo od pet članova koje imenuje ministar kulture iz reda istaknutih stručnjaka za kulturnu baštinu.

Na temelju stručnog nalaza, povjerenstvo iz stavka 2. ovoga članka predlaže ministru kulture donošenje rješenja.

Rješenjem iz stavka 3. ovoga članka određuje se sustav mjera zaštite kulturnoga dobra.

Žalba na rješenje iz stavka 3. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja. Rješenje o žalbi donosi ministar kulture.

Članak 31.

Kad nadležno tijelo utvrdi da vlasnik ne postupa sukladno odredbama ovoga Zakona ili ne postupa s dužnom pažnjom, te prijeti opasnost od oštećivanja ili uništenja kulturnoga dobra, gradonačelnik Grada Zagreba, gradonačelnik ili općinski načelnik na čijem se području kulturno dobro nalazi na prijedlog nadležnog tijela dužno je imenovati kulturnom dobru privremenog skrbnika.

Nadležno tijelo može predložiti imenovanje privremenog skrbnika i u slučaju ostavinskog ili drugog postupka predmet kojeg je kulturno dobro.

Rješenjem o imenovanju privremenog skrbnika utvrđuju se njegova prava i obveze.

Privremeni skrbnik je dužan za račun i na trošak vlasnika poduzimati mjere zaštite i očuvanja kulturnoga dobra koje mu odredi nadležno tijelo.

Naknadu za rad privremenog skrbnika, kao i troškove provedenih mjera zaštite kulturnoga dobra rješenjem utvrđuje gradonačelnik Grada Zagreba, gradonačelnik ili općinski načelnik iz stavka 1. ovoga članka, a dužan ih je podmiriti vlasnik.

Za osiguranje naplate troškova skrbništva osniva se zakonsko založno pravo sukladno odredbama ovoga Zakona.

Gradonačelnik Grada Zagreba, gradonačelnik ili općinski načelnik iz stavka 1. ovoga članka na prijedlog nadležnog tijela donijet će rješenje o prestanku skrbništva kada prestanu razlozi radi kojih je bilo uvedeno.

Ne podmiri li vlasnik troškove iz stavka 5. ovoga članka u roku utvrđenom rješenjem, gradonačelnik Grada Zagreba, gradonačelnik ili općinski načelnik, mu može produljiti rok za najviše tri mjeseca, a ako vlasnik ni u tom roku ne uplati trošak, poglavarstvo može pokrenuti ovršni postupak.

Članak 45.

Ako se pri izvođenju građevinskih ili bilo kojih drugih radova koji se obavljaju na površini ili ispod površine tla, na kopnu, u vodi ili moru naiđe na arheološko nalazište ili nalaze, osoba koja izvodi radove dužna je prekinuti radove i o nalazu bez odgađanja obavijestiti nadležno tijelo.

Po primitku obavijesti iz stavka 1. ovoga članka, a najdulje u roku od tri dana od primitka obavijesti nadležno će tijelo, ako to ocijeni potrebnim, rješenjem odrediti mjere osiguranja i zaštite nalazišta i nalaza, a može donijeti i rješenje o privremenoj obustavi daljnjih radova.

Žalba na rješenje iz stavka 2. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja.

Za vrijeme privremene obustave radova po rješenju iz stavka 2. ovoga članka investitor može podnijeti zahtjev nadležnom tijelu za odobrenje nastavka radova. O ovom zahtjevu investitora nadležno će tijelo odlučiti u roku 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Članak 48.

Ako se izvode arheološka iskapanja i istraživanja bez odobrenja ili protivno uvjetima utvrđenim u rješenju o odobrenju, nadležno će tijelo donijeti rješenje o privremenoj obustavi radova na nalazištu sve dok se ne otklone uočeni nedostaci, a protiv izvođača radova nadležno će tijelo podnijeti zahtjev za pokretanje kaznenog postupka.

Žalba na rješenje iz stavka 1. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja.

Članak 73.

Ako izvođač radova poduzme radnju na kulturnom dobru, za koju je potrebno prethodno odobrenje ili je poduzme protivno tom odobrenju, nadležno će tijelo privremeno obustaviti rješenjem takvu radnju.

Nadležno tijelo može u rješenju naložiti izvođaču obvezu povrata kulturnoga dobra u prijašnje stanje uz prijetnju izvršenja na njegov trošak.

Žalba na rješenje ne odgađa izvršenje rješenja.

Ako izvođač radova ne obustavi započetu radnju na kulturnom dobru, nadležno će tijelo obavijestiti nadležnu policijsku upravu radi sprječavanja daljnje štete na kulturnom dobru i nadležnu građevinsku inspekciju.

Članak 78.

Nadležno tijelo na način propisan ovim Zakonom obavlja upravne i stručne poslove zaštite i očuvanja kulturnih dobara i to: istraživanje, proučavanje, praćenje, evidentiranje, dokumentiranje i promicanje kulturnih dobara, nadzire promet, a osobito uvoz, unošenje i iznošenje kulturnih dobara, utvrđuje uvjete za uporabu i namjenu kulturnih dobara, donosi provodi i nadzire mjere zaštite i očuvanja kulturnih dobara, te obavlja druge poslove predviđene zakonom.

Službenici nadležnog tijela koji obavljaju poslove iz stavka 1. ovoga članka imaju službenu iskaznicu kojom dokazuju njihovo službeno svojstvo, identitet i ovlasti. Obrazac i način izdavanja službene iskaznice propisuje ministar kulture.

Nadležno tijelo je prvostupanjno tijelo u upravnim postupcima zaštite kulturnih dobara.

Žalbe protiv rješenja što ih u upravnom postupku donosi nadležno tijelo u drugom stupnju rješava ministar kulture.

Članak 86.

Ako inspektor utvrdi da je povrijeđen ovaj Zakon ili propis donesen na osnovi njega, pisano će utvrditi nedostatke i nepravilnosti i rješenjem odrediti mjere i rok za njihovo otklanjanje.

U obavljanju poslova inspektor ima pravo i obvezu:

1. narediti:

- otklanjanje utvrđenih nedostataka ili nepravilnosti,
- otklanjanje posljedica koje su nastale protuzakonitom radnjom, odnosno propuštanjem,
- obustavu obavljanja neodobrenih radova, radnji ili djelatnosti na kulturnom dobru,
- otklanjanje štete,
- privremeno oduzimanje pokretnoga kulturnog dobra radi njegove zaštite,
- poduzimanje drugih mjera zaštite i očuvanja kulturnih dobara sukladno zakonu i drugim propisima;

2. zabraniti:

- provedbu protuzakonite radnje,
- izvođenje radova, radnji ili djelatnosti na kulturnom dobru bez izdanih posebnih uvjeta zaštite ili bez odobrenja, odnosno u nesuglasju s njima,
- arheološka iskopavanja i istraživanja koja provodi neovlaštena ili nestručna pravna ili fizička osoba,
- neodobrene podvodne aktivnosti i istraživanja,
- neodobreni promet kulturnim dobrima i promet bez primjene prava prvokupa,
- iznošenje, te uvoz i unošenje kulturnih dobara suprotno odredbama zakona,
- neovlašteno obavljanje restauratorskih ili konzervatorskih poslova,

- izvođenje restauratorskih ili konzervatorskih radova na kulturnim dobrima suprotno zakonu i propisima donesenim na temelju zakona.

Inspektor je ovlašten zabraniti i druge protuzakonite radnje prema odredbama zakona i propisa donesenih na temelju zakona.

Ministarstvo kulture može putem inspektora iz članka 80. ovoga Zakona:

- podnijeti optužni prijedlog sukladno Prekršajnom zakonu,
- izdati prekršajni nalog sukladno Prekršajnom zakonu.

Članak 90.

Nadzirana osoba dužna je o ispunjenju rješenjem naloženoga postupanja izvijestiti inspektora u roku od 8 dana od dana isteka roka za ispunjenje obveze.

Kad nadzirana osoba ne postupi po nalogu inspektora, propisane radnje izvršit će nadležno tijelo na trošak nadzirane osobe.

Članak 91.

Protiv rješenja inspektora žalba se može podnijeti ministru kulture.

Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Članak 92.

Iznimno od odredbe članka 86. ovoga Zakona, kada je potrebno poduzimanje hitnih mjera radi sprječavanja nastanka neotklonjive štete na kulturnom dobru, rješenje se u tijeku nadzora može donijeti i usmeno.

Usmeno se rješenje mora unijeti u zapisnik, te u roku 3 dana od dana njegova donošenja mora se izvršiti otpravak rješenja u pisanom obliku.

Članak 93.

Ako se inspektor u obavljanju nadzora i poduzimanju mjera i radnji za koje je ovlašten pruži otpor silom ili prijetnjom da će se izravno upotrijebiti sila, ili ako se takav otpor osnovano očekuje, inspektor može zatražiti pomoć službenih osoba nadležne policijske uprave.

Članak 100.

Poslove istraživanja, proučavanja, čuvanja, restauriranja, konzerviranja, održavanja, obnove, korištenja i prometa kulturnim dobrima, kao i poslove iz članka 47. ovoga Zakona mogu obavljati specijalizirane pravne i fizičke osobe.

Ministar kulture uz prethodnu suglasnost ministra gospodarstva pravilnikom propisuje uvjete koje mora ispunjavati fizička ili pravna osoba za dobivanje dopuštenja za obavljanje poslova iz stavka 1. ovoga članka.

Rješenje kojim se dopušta obavljanje poslova iz stavka 1. ovoga članka donosi Ministarstvo kulture.

Ministarstvo kulture vodi upisnike pravnih i fizičkih osoba iz stavka 1. ovoga članka.

Žalba na rješenje iz stavka 3. ovoga članka odgađa izvršenje rješenja. Rješenje o žalbi donosi ministar kulture.

Članak 115.

Novčanom kaznom u iznosu od 50.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj osoba koja:

1. prisvoji kulturno dobro koje je prema odredbama ovoga Zakona u vlasništvu Republike Hrvatske (članak 19. stavak 1.),
2. upotrebljava ili postupa s kulturnim dobrom na način da ga dovodi u izravnu opasnost od oštećenja ili uništenja (članak 31. stavak 1. i članak 74. stavak 1.),
3. ne uplati iznos uložениh sredstava iz državnog proračuna prije prodaje kulturnoga dobra (članak 40.),
4. ne prekine izvođenje radova kada naiđe na arheološko nalazište ili nalaze ili o nalazu ne obavijesti nadležno tijelo (članak 45. stavak 1.),
5. obavlja arheološka i podvodna arheološka iskopavanja i istraživanja suprotno odredbama ovoga Zakona (članak 47.),
6. obavlja ili organizira podvodne aktivnosti na zaštićenim kulturnim dobrima ili vadi potonula kulturna dobra bez odobrenja nadležnog tijela (članak 49. stavak 1. i članak 50.),
7. obavlja radove ili radnje na kulturnom dobru suprotno odredbama ovoga Zakona (članak 62.),
8. započne obavljati djelatnost u poslovnom prostoru koji se nalazi unutar nepokretnoga kulturnog dobra ili zaštićene kulturno-povijesne cjeline bez odobrenja ili suprotno odobrenju nadležnog tijela (članak 65.),
9. iznosi ili izvozi kulturno dobro iz zemlje bez odobrenja ili suprotno odobrenju nadležnog tijela (članak 67. i 68.).

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini pravna osoba kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 20.000,00 kuna.

Članak 118.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj osoba koja:

1. ukloni ili ošteti oznaku kojom je označeno kulturno dobro sukladno odredbama ovoga Zakona (članak 54.),
2. u određenom roku ne izvijesti inspektora o ispunjenju obveza iz rješenja (članak 90. stavak 1.),
3. ne dostavi podatke za utvrđivanje spomeničke rente prema članku 114. stavak 6.,
4. ne dostavi podatke za utvrđivanje spomeničke rente prema članku 114.a stavak 4.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini pravna osoba kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 500,00 do 5.000,00 kuna.